

JOUK., Een Stellingwerfs Sunterkloasferhaal feur grote meenskn.

In de Golf fan Biskaje.

In: Heerenv. Koerier 1.12.1949

De grote ferrassing!

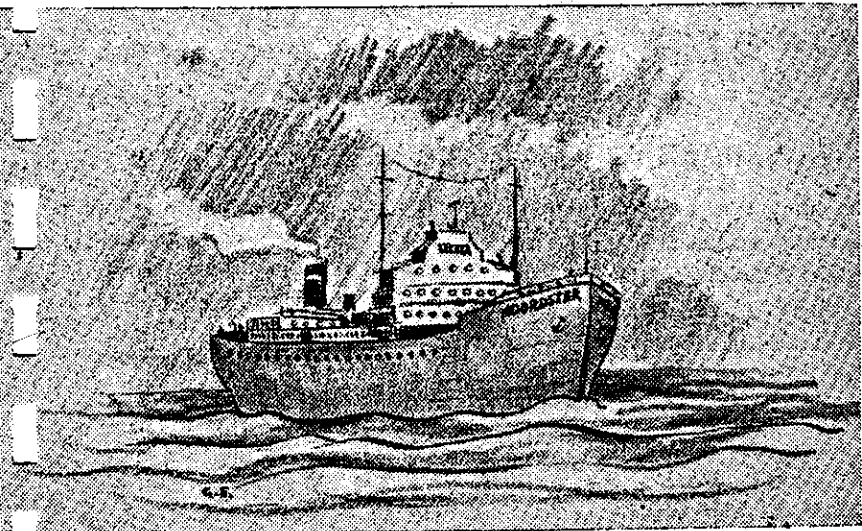
Heerenveense Koerier 1 Des. 49

20/12/49

In de

Golf fan Biskaje

Een Stellingwerfs Sunterkloasferhaal feur grote meenskn -- deur Jouk

„Twee-honderd kilometer in ses ure.....” de „Noordster” had wel 'n feurspoedige feert!

is naagt. Moan-ofergeutn ligt de fan Biskaje in de omaarming fan iek en Spanje. Sulfern linties in om de kopn fan de kleine golvn, heur oorsprong funn fer weg op de te weaterflakte, die iin keer Atlan Ocean deupt is. Sommign erfan

on heur te pletter op de swoare rom fan de „Noordster”, de grote osiaan n , die doar as een donkere omtrek te it deur de stilte fan de November- gt. Dan klotst en spettert het an de rn waandn fan het magtige see-kas- l, at nou en dan eevn, hoast on- an ber, mitwiigt op de deining. de alde seeluudn, die het skip uut de vn fan Bilbao noaogdn hadn wel ge- kreegn. „Dat kan een feurspoedige rt vorn”, hadn se segt. En het was urspoedige feert. Twee-honderd mster in ses ure, was het wonder, dat stuurman een liitien tusn sien taann tte? Was het wonder dat de kapitein h dek ston en glimlagte teegn de id den sterregies, die iine feur iine eromme flonkerdn? De bemanning, r sofer se niet onmisber was, sleup. rsesiers hadn heur hutn opsogt. il het geklots fan het weater en het fe gestamp fan de mesienn oademde s ruste, diipe ruste. Mar op het feurdek, buutn het logt e grote laamp stonn twee mann. Se ai blikber in drok gesprek, want kreinste geboarde onopholdelek mit 1 oarms in de ruimte. De aandere al-te, te oordeeln noar sien grote brii- i stalte, de indrok fan een man op r. Sien stemme klonk kalm en rustig, nige beweging die ie meakte was 1 en dan een beheerst geboar fan s terhaand.

As de Nederlaanse kapitein heur noaderde — de Noordster was een Nederlaans skip — groette hij mit een frendelek „Goedenacht, heren!” dat in het Spaans beantwoord worde, en wol dan deurloopt, mar de oldeste fan 'ie twee mann sprak hem, en nou in goed Nederlaans, an „Kapitein”; see-d-ie, „wanneer denkt u in Amsterdam binnen te lopen? Me dunkt, we lopen een flinke snelheid, nietwaar?” „Inderdaad, heren,” was het antwoord fan de kapitein, „inderdaad. Bilbao, verlieten we nauwelijks zes uur geleden en reeds scheiden ons ruim tweehonderd kilometer water van deze stad. Wanneer het weer goed blijft en ons oponthoud in Londen niet te lang duurt, zullen we er gemakkelijk in slagen de eerste December Amsterdam te bereiken”.

De drie mann kuiern nou onder het proat langsem ferder en in het logt fan iine fan de laampn herkenn we noast de kapitein gemakkelek de feguurn fan Sunterkloas en Swarte Piet. Ja, de Noordster het hoge gaastn an boord. Het is in gien joarn gebeurd, dat een Nederlaans skip de ere ten deel ful, om die beide kienderfrennd noar het Noordn te brengn. Mar, dit joar hadde de olde Sint het so wild. Hij hadde leesn fan de Oslofjord, het nije Noorse flaggeskip, dat in Nederland fan steapel loopn was, en dat hadde de deurslag geevn. As Noorweegn het andurfd de Nederlanders sien skeepn te loaten bouwn, dan durfd hij het an om mit dieselde Nederlanders te feern. En tot nou toe hadd' ie gien spiet fan dat besluit. De kapitein was een goeie kapitein! Het skip was een goed skip! En het weer was mooier dan om disse tied fan 't joar fewaagt kon worn. De drie mann op het dek stonn en sweegn. Ieder mit sien eign gedagtn.

De kapitein dogte an sien tuus, an sien frouw mit twee kiender, die ie een half joar leedn feloatn hadde feur een lange reise noar ferre laann. Se meaktn het best, hadde sien frouw in de leste briif skreevn. Mar se keekn wel noar hem uut. Se hooptn, dat ie feur Sunterkloas weer tuus was. Dat sol een mooi feest worn. Keesje en Annie waarn nou ses en seuvn joar. Se woln greag wat hiel moois hemm. Ieder een nije fiets... as het kon..... Moeke hadde eagnelek al wat losloatn. Miskien al wat te fule. Nou reeknden se dr al half en half op. Mar og..... se waarn mar iin keer jonk, nietwaar? En tenslotte, een kapitein op de Noordster fediende goed geld. Dat hadde allemoale in die briif stoan. O, hij ken de die briif uut het heufd. Hoefuul keer hadd'ie hem leesn? Hij wust het niet. Mar feake! Slim feake! Hoe digter se bij huus kwamm, hoe meer ie noar die gesellige keamer in de Alkemastroate felangde. Noar sien frouw, sien kiender. Die woln greag een nije fiets hemm. Best se soln hem hemm. Waarom niet?

Er leup een metroos febij. Sien voetstapn klonkn hol deur de stilte fan de naagt. De kapitein keek 'm noa. Stoere kefel! dogt ie. Iine mit haann, an 't lief. En iine, die se gebruekn wil en kan. Hij woonde in de Alkema-dwarstroate, die was smaller dan de Alkemastroate self

en smeriger. De huusn waarn er kleiner en minder netties. Er leupn altied een boel kiender rond, kleine kiender op te grote klompn. De Vries hadde d'r sesse. En de oldeste kon hoogstns elf, twealf joar weesn. Die soln mit Sunterkloas gien nije fietsn kriegn..... De kapitein leunde teegn de feskaansing en sweeg.....

Swarte Piet dogte an Nederland. Niet alliint an dié stad, of an dat dorp, an hiel Nederland. Het was al weer een joar leedn, dat ie re west was. 't Sol hem

benijn hoe het er uut sag. Of er een boel anbouwd was. 't Feurige joar wel. Hij hadde er fan opkeekn toen. Ja, de Nederlaanders wustn fan anpakn, mar het tekort an woonruimte sol nog wel niet anfuld weesn. Fleeedn joar temeenn nog niet. Dan heald' ie een dik boek uut sien sak te feurskien en bleaderde d'r in. De eerste stad sol dit joar Amsterdam weesn. Hier ha' j' 't: Amsterdam—Nederland. Aa—straat..... Abe..... laan..... Alkemastraat 3: Kapitein B..... Keesje 5, Annie 6. Hm! Dus nou waarn se ses en seuvn. Wat ston er meer fan? Luxe huis en meubelen. Cadeautje van Sint door de ouders weggenomen. Autoped en duur speelgoed voor in de plaats gezet. Kinderen ontevreden. Hadden groot hobbelpaard en fiets verwacht..... Alkemastra..... Alkemadwarstraat 1: Arbeidersgezinn, drie kinderen..... Arstraat 5: fabrieksarbeider Van der L..... 9 kinderen..... dwarstraat 12: Matroos De Vries 4 jongens, 2 meisjes. Oudste 11 jaar. Flinke ouders. Moeten zuinig leven. Zeer verheugd over de klein geschenken van Sint. Klompjes onder de schoorsteen. Met hooi voor de schimmel. Liedjes van „Dank U, Sinterklaasje” gezongen. No. 13: havenarbeider K..... moeder overleden.....

Dan klapte Piet het boek digte, leunde teegn de feskaansing en sweeg.....

Sunterkloas ston tusn de beide aandern in. Sien lange witte board golfd ofe de rood en purper-maantel en mit een langsem geboar skeuf ie sien steek regt. Hij dogte an Nederland. An Nederland, so het was, an Nederland so het is. En onderwiel freug ie hem of, hoe fule reist ie doar nog henne meakn sol? Niet fanwege sien olderdom, mar fanwege de feraanderde tiedsoinstandigheidn. Froeger was het so fule gemakkeleker west, om de kiender bliede te meakn. Toen kon een doodgewone toaman wondern doen. Temeenn, bij de miistn. En nou. Nou mosn er autopeds konn en fietsn en poppeweagns en..... dat kon hij allemoale niet betealn. Deur mekaander geneumn konn sien kedogies niet dunderd worn dan twee, drie kwarties. Mar doar waarn een boel kiender niet mit tefreedn. En dan gingn de olders henne en die trokn lange jasn an, en se plaktn heur een board an fan skoapewolle, en dan speuldn sie de Sunterkloas. En dan gavn sie die dure dingn. Mar tog, as ie 'm er niet in fegist hadde, dan was het net of die kiender er niet het regte plesier fan hadn. Niet as die aandern uut de arbeidershuushollings, die 's oavns een skoe, of een klompe of een deusien onder de skorstien setn en die songn fan:

Sinterklaas, kapoentje.
Gooi wat in m'n schoentje.
Gooi wat in m'n laarsje,
Dank U, Sinterklaasje.

De Sint stak twee baankbiljetten in sien maantel.....

Die wustn niet hoe flogge se 's morgns uut bedde komm soln, om te kiekn wat die „goeie Sint” heur toedogt hadde. Al waarn sommign wel hoast us een beetien bange feur Piet sien roe. Mar og, as se dan feur de tied beterskap beloofd hadn: „k Zal nooit meer de hand aan de koektrommel slaan”, dan hoefdn se feur Piet niet bange te weesn De olde man s'igte, leunde teegn 'de feskaansing en zweeg...

En de Noordster sneed het weater fan

de Golf fan Biskaje, dat het opspatte teegn de boeg.

Toen begon de kapitein te proatn.

„Sint”, see-d-ie, en sien stemme klonk wat beneepn as fan een kiend, „Sint, ik geloof, dat we de laatste jaren verkeerd hebben gehandeld”, Sunterkloas keek 'm wat fewonderd an. „Verkeerd gehandeld? Hoe bedoelt U dat?”

„Ja, Sint, ziet U, naarmate het ons finantieel beter is gegaan, hebben wij ons hoe langer hoe moeilijker kunnen neer-

leggen bij Uw keuze van de cadeaux voor onze kinderen Wij zijn ze te gering gaan vinden. Beneden onze stand. En toen zijn we zelf dure dingen gaan kopen. Auto-peds en wat al niet meer. Maar daarbij hebben wij de echte Sinterklaas gemist. De échte zoals hij vroeger bij ons binnentrad, zoals hij zijn sfeer wist te scheppen. Ik stond daarnet te denken aan de laatste brief van m'n vrouw. Ze schreef me daarin om met Sinterklaas voor m'n kinderen een nieuwe fiets te kopen”.

Hij healde een portefuije te feurskien. „Dát zouden ze hebben gekost. Neemt U het! Opdat er vélen van zullen profiteren”.

De Sint stak twee baankbiljetn in sien maantel. „Dank U”, see-d-ie. „Dit jaar zullen wij Uw huis niet zonder meer voorbij rijden. De échte Sint zal U wederom komen bezoeken. Na zoveel jaren.”

Het was weer stille op de Noordster. Drie mann stonn onbewegelek teegn de fekaansing. Allint Piet trok een briide greins om sien mond, dat de witte taann blikkerdn in het logt fan de moane.

As een grote, donkere skaduw glead het skip deur de Golf fan Biskaje. Noar Amsterdam.

90
-- „Heerenv. Koerier“ -- 9 Des. 49. --

36. Stellingwerfse riempies

STEAKING FAN B. EN W.

As men froeger ál us steakte,
Was dat enkel om meer geld.
Teegnwordig is dat wel us
Een klein beetien aandes steld.

As men froeger ál us steakte,
Dee 'm dat de kleine man
Teegnwordig blikt, dat dit ok
Al weer hiel goed aandes kan.

As men froeger ál us steakte,
Was het feur een korte tied.
Teegnwordig komt het ende
Fan een steaking so mar niet.

Kiek mar noar dat Belgisch plakken.
Ja! doar steaktn B. en W.
Hoast 250 deagn!
(Wat een skoelejuffrouw dee).

Juffrouws man had Duutsers hulpn
In de oorlog. Keer op keer.
Nou is juffrouw dan ontsleugn.
B. en W. die waarkn weer....

A' 'k je noar de woarheid froage,
Fien ie 't niet een beetien reer?

JOUK.

»Pappie....., waarom?«

Een Stellingwerfs Karstferhaal
feur grote meensk - deur Jouk

Het was de hiele dag iin en al bedri-
figheid west in de fiela fan meneer Van
Duuren. 's Morgens op 'e tied al, hadde
de bloemist de karstboom brogt. Toen
mos de bak fan de fliering komm, om 'm
erin te setn. En as dat eindelek goed en
wel feur mekaander was, ging de belle
opnij en ston de elektrisjean op de stoepe
mit een grote ketonn deuse onder de
aarm. Hij sol de felogting anlegn. Tot
nou toe hadde de boom het altied doen
moetn mit gewone fetkeersies, mar dit keer
sol het wat besunders worn. En het wás
wat besunders worn. In een hoek fan de
grote feurkeamer ston de boom, fesierd
mit rooie, gruune en gele elektrise laam-
pies. De elektrisjean hadde er drie folle
uur an bestedet, en hij kon tefreedn
weesn ofer het behealde resultaat. De
gruune droadn lagn aferal hoast onsigt-
ber inflogtn in de digte takn en de kleurn
gavn een skitternd effek. Toen hij fort
was kwamtt mefrouw mit de diinstmeid
en se settn het boompjen een kleurige
steek op, en se hongn lange snoern fan
pragtige kraaln fan takke tot takke. En
er kwamm sulfern linties en goin denne-

..... en de kleurn gavn een skitternd
effekt

appels tusn het gruun. En het boompjen
sugte onder de swoarte fan al dat moois,
en sien eerste naaldn fuln of..... Toen
die beide dan op 't leste ók kloar waarn
reupn se meneer self. Meneer kwam en
keek en prees. Mar hij bedogte, dat een
takkiën hier en doar tegen de mure, mit
een laampjen er tusn, het gehiel nog
mooier meakn sol. „Maar hoe krijg je
dat voor elkaar, man?” opperde mefrouw.
Meneer speulde us eevn mit sien goin al-
losieketting en toen wust ie road. An het
ende fan de stroate woonde een étaleur,
die sol wel festaand fan sokke dingn
hemm. De étaleur kwam! Hij keurde

erst de boom mit een kennersblik. Niet
gek, mar dit nog een tikkelten sus, en
dat een klein beetien so, net so lang tot
alles op een aander plak hong. „Iets aan
de wand mefrouw? Op de schoorsteenman-
tel meneer?” Hij waarkte fier ure en fe-
dween. Toen kwam de elektrisjean opnij,
want er mosn jommers nog laampies an
de mure.

De folgnde morgn was het eerste
Karstdag. Toen kwamm er pakkies in
en onder de boom. Pakkies mit moole,
dure kedogies. En 's avonds kwam de
hiele familie in de grote keamer bij me-
kaander, en doar waarn dooms en tantes
en nefies en niggies, en doar worde lek-
ker eetn en dronkn, en doar was gelag
en geselligheid. En as de grote laampn
utgingn ston het boompjen stroalnd in
de hoek, mit sien betóterende klur en
de kiender bleevn stille fan bewondering.
Dan wordn de pakkies eupnd, en doar
was het „Dank U wel” niet fan de logt.

Op 't leste was het dan sofer: De kiender
mosn op bedde. Mefrouw nam de
jongste fan fier joar op de aarm, meneer
dreug sien fuuf-joarig-seuntien de trap-
pe op. Toen kwam dat noodlottige oogn-
blik.

„Pappie”, freug het kiend, „Pappie,
waarom is het nou vandaag Kerstmis en
waarom krijgen we nou die cadeautjes
en die Kerstboom?”

Meneer van Duuren ston een ognblik
stille. Toen begon ie ofer wat aandes te
proatn. Mar het kiend begon opnij: „Ja,
maar Pappie, waarom is het nou vandaag
Kerstmis?”

„Morgen, m'n jongen, morgen zal ik het
je vertellen. Nu is het te laat. Nu moet je
slapen. Morgen zal Pappie het je ver-
tellen.”

En het kiend berustte.

Het is nou twealf ure. De leste familie
is fetrokn. Meneer Van Duuren ligt op
bedde, mar hij slaopt niet. Doar is iine
gedagte, die ie 'm deur sien heufd spoekt:
„Pappie....., waarom.....” Die onneusele
kienderfroage, hij kán hem, niet fan 'm
ofsetn. Hij het het op honderd meniern
pebeerd. As een klein kiend is ie goan
lign teln. Tot honderd, tot duusnd. Mar
hij sleup niet in. Hij het lign te rede-
neern. Dat 'm in sien seakleevn deage-
leks froagn steld wordn die honderd
moal belangrieker waarn. En honderd
moal moeiliker te beantwoardn. Mar het
hulp niet. Hij het hem pebeern wies te
meakn, dat dat kiend het jommers morgn
al weer fegeetn is. Mar hij gelooft er
niet an.

92.
"Heerenv. Koerier"
23 Dec 49.

Dan begint ie terogge te deankn an froeger. Hoe ie bij sien elders tuus Karstfeest fierde. De dag feurof nam fader een klein boompjen mit uut het bos flakbij. Dat mog wel niet, mar og..... Dat worde dan in een hoek fan de keamer henneset, en moeke dee er een stok of wat keersn in. Gewone witte keersn. En as de eerste Karstoavnd het brood op was, en de boel an kaant, dan wordn die keersies ansteukn. Dat mogtn sie doen. De kiender! As dan de piereulielaampe uutging, dan satn se stille er noar te kiekn. Wat mooi was dat. Wat flikkerde dat. Soms pakte het fuur eevn een takkien, dat het begon te knettern en te braann. Doar was kleine Annie altied so bange feur west. Wanneer se doar so een posien keekn hadn, dan begon fader te feteln. Ieder joar het selde, mar ieder joar weer eevn mooi. Hij kon feteln en het ferhaal was so fijn. As hij fetelde fan de ferre reise, die Josef en Maria meakn mosn op befel fan Keiser Augustus, dan sag ie die beide feur je femujd as se waarn fan de lange togt. En in Bethlehem sogt ie mit se mit om een onderdak feur de naagt. Troann kwamm er in je oogn, as er niks was as een stal en wat stro. Er as doar dan de kleine Jezus geboorn worde en sien moeke 'm hennelegde in een kribbe, woar aandes de diern uut atn.

Dan fetelde fader ferder fan de ster, fan de herders, fan de Engeln en fan de koningn, só, asof ie het siin hadde gebeurn, mar tok ok só, dat het een wonder bleef, een groot geweldig wonder.

As ie dan ophul, dan bleef het eerst een posien stille. Doodstille. Alhiint de olde startklokke tikte de tied fort. En doarnoa songn se mit mekaander dat olde mooie Karstliitien:

De herdertjes lagen bij nachte,
 Ze lagen bij nacht in het veld.
 Ze hielden getrouwe de wachte,
 Ze hadden hun schaapjes geteld.

Wat er dan ommegoan wás in die kien-derharties, as se heur haann foldn om Hem te daankn, feur alles wat Hij geevn hadde.

De blaank-iiknholt'n pendule sleug half iine. Meneer Van Duuren sleup niet. Hij freug hem of, wat feur sin het hadde Karstfeest te fiern op een meniere so as sie dat gewoon waarn? Of het ofrigns sin hadde Karstfeest te fiern feur meensk'n as sie? Was het feur heur wat aandes as een fejoardagsfuiien? „Pappie..., waarom.....?” Dat hadde die kleine Theo fan oavnd froagd. Hij hadde nooit heurd fan Jezus of fan God. Feur die neamm was in de fiela „Levenslust” nooit gien plak west.

Toen de pendule iin ure sleug was ok meneer Van Duuren eindelek insloapn.

As de eerste arbeider twiede Karstdagmorgn noar sien boer ging, keek ie mis-kien eevn fremd op, dat er op „Levenslust” al logt braandde. Mar het interesseerde 'm niet en dus fietste ie deur, sonder noar een reedn sogt te hemm. Trouwns, hij sol het goeie antwoord skuldig bleevn weesn. Wie kon roadn, dat op dit froege morgnure op sien waarkkeamer meneer Van Duuren sat te leesn in de oude Biibel, die ie opsogt hadde uut een hoek onder in de kaste?

Om fier ure was ie wakker worn en hij wol 'm ommedrijn, om opnij in te sloapn. Mar op hetselde oognblik klonk doar weer dat onskuldige kienderstemmegien: „Papie..., waarom....?” Hij keek om hem henne. Nee, netuurlek, er was niet iine. Mar hij was nou in iin keer kloar wakker. Fesigtig ston ie op en feleut de sloapkeamer. Meneer Van Duuren leesde het Karstferhaal uut de fegeelde bleadn.

As mefrou beneedn kwam, proattn die twee lange en eernstig mit mekaander.

En 's oavns ston doar in de hoek fan de grote keamer, een nijje karstboom, sonder kraaln en sonder gold en sulfer, mar mit tien flikkernde witte keersies en een engeltien an de toppe. En meneer Van Duuren fetelde het Karstfehaal, soas het iin keer sien fader dee.

Wanneer de Van Duuren's noa die dag trouwe karkgangers worden, dan skudde menigiene sien heufd en begreep het niet.

Doar was ok niet iine, die het begriepn kón.....

„Pappie waarom is het nou vandaag Kerstmis.....?”

